

İslam dünyasında ilk uçan Osmanlı kadını

-TIMETURK-

İlk uçan, Osmanlı kadını kimdi? Müslüman kadınlar, niçin uçak aldı? Hindistanlı Müslümanları heyecana garkeden olay neydi? Şehit ilk iki pilotumuz kimlerdi?

Müslümanların ortak tarihinde bilinmeyen çok sayıda ortak fedakârlıklar, sevinçler, acılar ve hüznlerle doludur. Bugün olduğu gibi dün de bayramımız birdi. Bugün olduğu gibi şehitlerimize her yerde gıyabi cenaze namazları kılınırdı.

Biz üniversite yıllarında hangi âlimin Türk ya da Arap olduğunu tartışırken atalarımız bunu açıklamanın bile fitne olacağını düşünerek birlik içinde güçlü olabileceğimizi aşıliyordu. Tarih bizden uzak değil. Yanı başımızda eserleriyle, hatıralarıyla, yazdıklarıyla kütüphanelerde bizi sabırla bekliyor.

Osmanlı'nın özellikle son döneminde oldukça dikkate değer hatıralar vardır. Bunlardan biri ordumuza uçak almak için açılan kampanyada bütün Osmanlı kadınlarının yardımına başvuran Belkıs Şevket Hanımdır. Bu yardımı duyurmak için de hayatını tehlikeye atarak o zamanın uçağına binmeyi göze alır.

Belkıs Şevket Hanım Tayyare elbisesi içinde. Tayyarecilik âlemi ile Hanımlarımızın ilk teması.

Kendisi Osmanlı Müdafa-i Hukuk-u Nisvan (kadınlar) Cemiyeti yönetimindendir.

Trablusgarp ve Balkan Harpleri özellikle anneleri, eşleri ve kız kardeşleri daha çok etkilemiştir. Kaybettikleri yakınlarının acısı daha tazedir. Bu arada, Balkanlardan çok sayıda mülteci de perişan halde İstanbul'da yaşıyor. Ayrıca Büyük Balat yangını da İstanbul'u daha da perişan hale getirmiştir. Harp yeni bittiği için ordunun ihtiyaçları devlet millet el ele gidermeye çalışılıyor.

OSMANLI KADINI MÜCAHİTLERE UÇAK ALIYOR

Belkıs Şevket Hanım Kadınlar Dünyası adlı dergide ilk uçan Müslüman Osmanlı Kadını olması hasebiyle uçağına olan ihtiyacın nedenlerini anlatıyor: "Trablus'ta İtalyanların tayyarelerle susuz ve har (sıcak) çöller ortasında namusu vatani korumak için çalışan fedakâr ordumuzun karargâhlarını bombalarla taciz, kuvvetlerini keşf ettikleri sıralarda bütün Osmanlılar gibi ben de bu son buluştan mahrum olduğumuza çok üzüldüm. Bizim de acilen uçak almamız gerektiği

umum tarafından kabul gördü. Padişahın alıp orduya hediye ettiği ilk uçakla halkı da teşvik etti. Devletin ve halkın yardımlarıyla çok sayıda uçak alabildik. Böylece Balkan Harbinde uçak çok işimize yaradı. Özellikle Çatalca Muharebesinde önemli rol oynadılar.”

İLK MÜSLÜMAN KADIN PİLOT

Kadınlar Derneği orduya bir uçak almak istiyor. Belkıs Şevket Hanım da İlk Uçan Müslüman Kadın fikrini anlatıyor. Dernek bu görüşü kabul ederek kendisinin uçabileceğini onaylıyor. Dernek bu münasebetle ilk uçan Müslüman kadın vasıtasıyla İstanbul semalarına broşür atarak yardımı duyurmak istiyor. Alınan izinle bu gerçekleşiyor ve uçak alınıyor. Bu anlayış yaygınlaşarak daha başka uçak ve donanmaya ihtiyaç duyulan başka şeyler de alınıyor halk tarafından.

Kadınlar Dergisinde resmi müracaat şöyle anlatılıyor: “Müdafa-i Hukuk-u Nisvan Cemiyeti resmi olarak üyelerinden birinin uçuşu için müracaat etti. Aldığı cevap şöyle:Öz hemşirelerimizin her türlü arzularını yerine getirmek Türkiye’de cemiyet-i nisvandan ilki bir Müslüman kızı olmak bizler için en büyük saadet ve iftihar olacağından lütfen yalnız birinci kolordu kumandanından bir kart almanız kifayet edebilir. Teşrif buyurulacak olursa tayarar (uçmak) etmek kabil olacağını arzla şeref yap olurum efendim. Tayyare Mektebi Müdürü Mümtaz Binbaşı Veli.”

Bunun üzerin Birinci Kolordu Kumandan Vekili Cemal Paşa’dan izin alınarak, şayet yağmur ve rüzgar olmazsa pazara gitmeye karar verdik. Pazar hava muhalefeti nedeniyle 18 Kasım 1913 pazartesi günü cemiyetin üyeleriyle otomobillerle Ayastefanos’a gittik. Yanımızda Almanya’nın Berliner Tagesblatt gazetesinin temsilcisi Madam Odon Feldman da vardı.

Osmanlı İslam Kadınlarının göstermekte olduğu cesaret-i medeniyeyi samimi sevinçlerle, iftiharlar ile alkışlarlar. Beyhude hayallerle sakim efkarlar ile vakitlerini zayi etmezler. Bu münasebetle Pazartesi günü arabalarla Osmanlı Müdafai Hukuk-u Nisvan Cemiyeti azaları olduğu halde Ayastefanos’a Tayyare Mektebine varıldı. Biraz istirahattan sonra Zat-ı Hazreti Padişahi cenab-ı alisinden muhterem ordumuza hediye ettiği Osmanlı adlı ilk uçağımıza yöneldik. Bu gün muharremin ilk günüdür. Tayyare de Osmanlı’nın ilk tayyaresidir. Savaşa sokulan ve ilk kurşunu yiyen ilk gazi tayyaredir.

Belkıs Hanımın babası kızının alnından öperek tayyareye bindirdi. Tayyare üçü on dört gece Pilot Fethi Bey’in kumandasında uçtu. Beyoğlu, Panğaltı, Hürriyet-i Ebediyye Tepesi Boğaziçi ve Üsküdar üzerinden bin metre irtifada (yükseklikte) bir cevelan (gezinti) yapıp Ayastefanos’a geri döndü.

Resim altında şunlar kaydediliyor: Müdafa-i Hukuk-u Nisvan Cemiyeti erkânından bazıları. Astefanos’ta Tayyare Mektebi Civarında. Türk Hanımları içinde cenah-ı fen ile semavata doğru pervaz etmek şerefini ilk ihraz eden Belkıs Şevket Hanım oldu. Kadınlar Dünyası mecmuasının muharirlerinden ve Terbiye-i etfal ve musiki muallimlerinden olan Belkıs Hanım Efendi Teşrini Saninin on sekizinci Pazar günü Ayastafanos’ta Tayyareci Fethi Bey’in idare ettiği Osmanlı Tayyaresine binerek havayanmış ve saat 3.15’ten saat dörde kadar üç çar yek (üç çeyrek)

zarfında ik yüz ile bin metre irtifa ile Mekri Köyü, İstanbul, Beyoğlu, üzerinde dolaşarak yine mebd-i tayarane avdet eylemiştir. Şayan-ı kayd olan bu tayarane tarihinin muhtelif manazırını kariine arz ediyoruz. Resmin en altında büyük harflerle: Bir Türk Hanımının ilk hadise-i tayarane dair irtisamlar...

Belkıs Şevket Hanım uçtuğu esnada gökten şu broşürü attı: “Osmanlı Müdafaa-i Hukuk-u Nisvan Cemiyeti azasından ve Kadınlar Dünyası Muharrirlerinden Belkıs Şevket Hanım Osmanlı ve İslam Kadınlığı Namına havada tayarane ederken Kadınlar Dünyası ismiyle muhterem ordumuza bir tayyare ihdası bila tefrik cins ve mezheb Osmanlı Kadınlığından bekler.”

Belkıs Hanım uçağa nasıl bindiğini ve neler gördüğünü ayrıntısıyla anlatıyor: Semalara doğru nuru hidayetle parlayan Hilalli minareler şamadanlar içindeki mumlar gibi müşahede olunur. Ebniye ve emakin fenni çocuk eğlencelerindeki küçük olur gibi nazara çarpıyordu. Sevimli payitahtımız semadan kuş bakışı görünüşü hakikaten pek güzeldi...

Pervaneden sıçrayan benzin gözlüklerimin üstüne sıçırıyor, etrafımı görmek için bunları temizliyordum. Çünkü oturduğum yer makineye pek yakın idi. Sefine-i havaiyemiz iniş ve kalkışlar yapıyordu. Bu esnada muvazeneyi bozmamak ehemmiyetlidir. İstanbul’dan ayrıldıktan beş on dakika sonra karargâha ulaşıldı. Yere nüzul ettiğimiz zaman gönlümde bir mahzunluk vardı. (...)

HİND MÜSLÜMLARINDAN İLK BAYAN PİLOTA YARDIM

Böylece ilk defa bir Müslüman kadın uçağa bindi. Bu vesileyle Osmanlı kadınlarının dikkatini ordunun ihtiyaçlarına çevirdi. Bunda da başarılı oldu. Bu haber Osmanlı ve İslam dünyasına hızla yayılarak bir heyecan oluşturdu. Zamanın tüm gazeteleri bu konudan bahsederler. Anadolu’dan ve Osmanlı’nın diğer coğrafyalarından yardımlar gelmeye başladı. Hatta Hind Müslümanları da bu yardımlara katıldı.

Belkıs Şevket Hanım ile suduna muntazır olan refikaları...

Belkıs Hanım’ın bu uçuşu münasebetiyle Hind Müslümanları kendisine hediyeler göndermişlerdi. Belkıs Hanım bir yazısında Müslüman kadınların toplumdaki yeri hakkında şöyle diyor: “Bir milletin ilerlemesi ve geleceği eğitimli annelerin doğurduğu medeni cesaretle yetiştirdiği çocuklara bağlıdır. Binaenaleyh milletler cesur ve metin evlatlara malik olmalıdır. Bunları da ancak yetiştirecek biz kadınlardır. Her evlat ilk öğüdünü valide kucağında alır. O halde çocuklarımızı cesur ve metin, vatana hadim, dinine sadık, sıhhatı yerinde yetiştirmeye bezl-i gayret ve fedakârlık edelim.”

Belkıs Şevket Hanım Fethi Beyin kullandığı uçakta uçmuştu. Fethi Bey kısa bir süre sonra arkadaşı Nuri Beyle aldıkları emir doğrultusunda Ortadoğu’yu gezmeye başlıyorlar. Uçakları düşünce şehit oluyorlar. (Bu iki pilotu mezarı bugün Suriye’nin başkenti Şam’dadır.)

Şimdikiler Dans, piyes peşinde.....

Yazar Ali Kara

Çarşamba, 18 Şubat 2009 08:51 - Son Güncelleme Çarşamba, 18 Şubat 2009 09:17

Kadınlar dergisi bu olay üzerine üzüntüsünü şöyle bildiriyor: “Fethi Bey ve arkadaşı Nuri Bey Osmanlı sancağını göklere kadar çıkardı. Sonra o çok sevdiği milletin bağına düştü. Şehid oldu. Hayata veda ederken arkalarında otuz milyon Osmanlı, üç yüz milyon Müslümanlığı giryan ve hicranda bıraktı.”

Şevket Hanım, Fethi beyle uçmadan önce....

Fethi Bey Bahriye mektebini bitirdikten sonra Mülazım oldu. Kendi isteğiyle uçak eğitimi için İngiltere’de Bristol Tayyarecilik Okuluna gönderildi. Bir yıl eğitim aldıktan sonra geri döndü.

Kendisini bekleyen Mısırlıları derin bir kedere boğar. Mısır’da zamanın büyük şairlerinden Hafız İbrahim kendilerini karşılama münasebetiyle bu Osmanlı Tayyarecileri için Arapça çok güzel bir şiir yazar. Şiir uzun olduğu için ilk mısralarını veriyorum.

Ey doğudan uçarak yükselmiş ilk Müslüman pilot hoş geldin
Nil ve Boğaziçi her biri seninle övünmeye öbürüyle yarışır
O gün uğurlu Burağına binip de çöl ve sahraları aşırverdiğin zaman
Rüzgârlara eşlik ederken onu oynatır, deniz ve sahralar üzerinde uçarsın
Hayaller seninle yarışa kalkışsa da, ancak düşe kalka bunu yapar, yine de beceremez.

Ortak sevinç ortak keder bu olsa gerek.

Timeturk